

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ DO GOSPODARCZEJ SPECUSTAWY „ANTYWIRUSOWEJ”

Pandemia koronawirusa może mieć potężny wpływ nie tylko na system opieki zdrowotnej, lecz na całą gospodarkę. **Wierzymy, że najważniejsze w tej chwili jest zapewnienie pracownikom i przedsiębiorcom poczucia bezpieczeństwa.** Pierwszym z priorytetów, o który trzeba zadbać, jest oczywiście stan zdrowia publicznego i ograniczenie liczby zachorowań. Niemal równie istotne staje się pilne udzielenie pomocy zagrożonym firmom i pracownikom. Ostatecznie zaś, konieczna staje się deregulacja, która ułatwi odrobienie w gospodarce strat powstałych wskutek pandemii.

Wierzymy, że specustawa przygotowywana przez Ministerstwo Rozwoju powinna zawierać odważne rozwiązania, które pozwolą nam zminimalizować negatywne skutki tej nadzwyczajnej sytuacji.

W naszej ocenie muszą one spełniać trzy podstawowe kryteria.

Po pierwsze, powinny mieć **charakter ponadbranżowy**. Przestrzegamy rząd przed wprowadzaniem jakichkolwiek sektorowych programów wsparcia. Działanie punktowe nigdy nie jest bezpieczne z punktu widzenia równowagi rynkowej i może spowodować nieprzewidziane wcześniej zaburzenia i przepływ kapitału.

Po drugie, powinny być **odpowiednio celowane**. Na początkowym etapie priorytetowe jest zabezpieczenie firm najbardziej narażonych na ryzyko wynikające z pandemii, tj. mikro i małych. Ewentualne wsparcie dla podmiotów średnich i dużych powinno stanowić ewentualnie kolejny etap zapobiegania recesji.

Po trzecie, powinny być **w możliwie minimalnym stopniu oparte na bezpośrednim wsparciu finansowym**. Pewna interwencja w tym zakresie będzie konieczna z uwagi na potrzebę zabezpieczenia płynności gospodarki, jednak co do zasady rząd powinien skupić się na działaniach deregulacyjnych i ułatwiających dostosowanie się do nowych, znacznie trudniejszych niż do tej pory warunków prowadzenia działalności.

Przedstawiony poniżej pakiet działań spełnia wszystkie powyższe założenia. **Wierzymy, że uwzględnienie go w projekcie gospodarczej specustawy sprawi, że polska gospodarka przetrwa ten kryzysowy czas w możliwie najlepszej kondycji.**

CEL NR 1 – ZABEZPIECZENIE PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ FIRM

PROBLEM: kwarantanny, praca zdalna, odwoływanie spotkań i podróży zagranicznych powodują, że firmy już przestają generować przychody pozwalające im choćby na pokrycie kosztów stałych prowadzenia działalności, wynagrodzeń pracowników na zwolnieniach lub kwarantannie, zobowiązań podatkowych od wystawionych faktur, z płatności za które są regulowane z dużym opóźnieniem albo wcale, składek na ZUS. Szczególnie dotkliwym problemem stają się również opłaty czynszowe

ROZWIĄZANIE: postulujemy uruchomienie programu tanich, łatwo i szybko dostępnych kredytów obrotowych dla mikro i małych przedsiębiorców. Jedyną dopuszczalną formą ich zabezpieczenia powinny być weksle. Maksymalne kwoty kredytów powinny być uzależnione od przychodów za rok 2019 (ew. 2018 w przypadku braku rozliczenia za ubiegły rok). Proponujemy, by wynosiły one 15 proc. przychodu za dany rok, lecz nie więcej niż 300 tys. zł dla jednej firmy. Z uwagi na nadzwyczajny charakter sytuacji, zasadne wydaje się również wstrzymanie na pewien okres (4 – 6 miesięcy) poboru zaliczek z tytułu podatku dochodowego dla mikro i małych firm. Dodatkowo proponujemy stworzenie mechanizmu rozłożenia w czasie kosztów najmu lokali wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej. Samorządy powinny być ponadto zachęcane do zwalniania z podatku od nieruchomości obiektów wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, poprzez rekompensowanie im utraconych wpływów podatkowych z tego tytułu przez Skarb Państwa.

CEL NR 2 – ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO PRACOWNIKOM

PROBLEM: w obliczu pandemii niektórzy pracownicy kierowani są do pracy w domu, inni często ograniczają swoją aktywność zawodową. W wielu przypadkach wiąże się to z uszczupleniem budżetów domowych. Uważamy, że w tej sytuacji konieczne jest, by w kieszeniach pracowników zostawało więcej pieniędzy.

ROZWIĄZANIE: postulujemy czasowe zwolnienie wynagrodzeń z podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenia społeczne. Wierzmy, że pozwoli to zmotywować zarówno pracowników (wyższe wynagrodzenie netto) jak i pracodawców (niższe koszty wynagrodzeń związane z brakiem konieczności opłacania części składek na ubezpieczenia społeczne) do wykorzystywania dostępnych rozwiązań, takich jak np. praca zdalna. Działaniem uzupełniającym powinno być unowocześnienie przepisów Kodeksu pracy i umożliwienie pracodawcom oraz pracownikom możliwie swobodnego ustalania trybu świadczenia pracy. Ponadto, Zakład Ubezpieczeń Społecznych powinien ponosić całkowity koszt wypłacania wynagrodzenia chorobowego dla pracowników poddanych obowiązkowej kwarantannie. Jest to szczególnie istotne w obliczu potencjalnego powrotu zza granicy ok. 100 tysięcy polskich obywateli, którzy mają zostać taką obowiązkową kwarantanną objęci.

CEL NR 3 – UMOŻLIWIENIE PRZEDSIĘBIORCOM SKUPIENIA NA FAKTYCZNYM PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI

PROBLEM: w warunkach kryzysu epidemiologicznego, przedsiębiorcy zmuszeni są do bieżącego „gaszenia pożarów”. Nie mają czasu ani zasobów potrzebnych do tego, by w pełni realizować skomplikowane obowiązki sprawozdawcze.

ROZWIĄZANIE: powinniśmy szukać wszelkich obszarów, w których możliwe jest biurokratyczne odciążenie firm. To dobry czas, by znieść jakiegokolwiek ograniczenia w dostępie do najprostszej formy podatku dochodowego, czyli ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Taka zmiana wymagałaby wprowadzenia możliwości zmiany sposobu rozliczania PIT w trakcie trwania roku podatkowego. Dodatkowo, postulujemy wydłużenie terminu składania obowiązkowych sprawozdań, które przedsiębiorcy powinni przygotowywać w najbliższym okresie.

CEL NR 4 - ZABEZPIECZENIE FUNKCJONALNOŚCI SYSTEMU SĄDOWNICTWA

PROBLEM: z niepokojem obserwujemy, jak kolejne sądy ograniczają swoją działalność. Życie gospodarcze istotnie zwalnia, jednak nie zatrzymuje się. Przedsiębiorcy wciąż wchodzą w spory prawne. Dodatkowym kłopotem są terminy biegnące niezależnie od przestoju np. w pracy placówek pocztowych.

ROZWIĄZANIE: aby zagwarantować bezpieczeństwo uczestnikom postępowań, a także nie dokładać firmom dodatkowych obciążeń, apelujemy o wprowadzenie szczególnej, szybkiej ścieżki postępowań w sprawach gospodarczych. Powinna ona zakładać prowadzenie procesu z wykorzystaniem środków teleinformatycznych, według zasady dzień po dniu, i oparcie wyrokowania wyłącznie o środki dowodowe i okoliczności przywołane przez strony w pismach procesowych oraz wiedzę dostępną sądowi z urzędu. Dodatkowo uważamy, że zasadne byłoby wprowadzenie do kodeksu postępowania cywilnego, prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, oraz kodeksu postępowania administracyjnego specjalnych przepisów umożliwiających zawieszenie bądź przywrócenie terminów z uwagi na szczególne okoliczności wywołane pandemią koronawirusa.

CEL NR 5 - UDROŻNIENIE HANDLU

PROBLEM: rozwój pandemii powoduje, że rozsądną profilaktyką staje się ograniczanie aktywności poza domem. Niestety, polskie przepisy eliminują możliwość zaopatrywania się w niektóre produkty np. przez Internet. Dodatkowym problemem jest zakaz handlu w niedziele, który ogranicza możliwość zrobienia zakupów do sześciu dni w tygodniu, tym samym zagęszczając ruch w placówkach i zwiększając ryzyko epidemiologiczne.

ROZWIĄZANIE: aby zapewnić bezpieczeństwo konsumentom, apelujemy o zniesienie, w maksymalnym możliwym zakresie, ograniczeń w sprzedaży określonych rodzajów produktów na odległość. Przede wszystkim należałoby umożliwić sprzedaż przez

Internet leków na receptę oraz alkoholu. Dodatkowo proponujemy, choćby przejściowe, wyłączenie stosowania ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i niektóre święta, tak by ruch w sklepach rozłożony był na maksymalną możliwą liczbę dni.

CEL NR 6: WSPARCIE POLSKIEJ PRODUKCJI ŚRODKÓW MEDYCZNYCH I LECZNICZYCH

PROBLEM: bieżąca sytuacja doskonale pokazuje, jak niebezpieczne jest uzależnienie dostępności produktów medycznych i leczniczych od dostaw z zewnątrz. Ograniczona podaż tych produktów stanowi istotny problem w świetle powstrzymania dalszego rozwoju pandemii.

ROZWIĄZANIE: wzięwszy pod uwagę występujące już braki w dostępności niektórych towarów kluczowych z punktu widzenia walki z wirusem, potrzebne jest wsparcie krajowej produkcji leków i innych produktów medycznych, w szczególności innowacyjnych. Dlatego też to świetny moment, by powrócić do pomysłu refundacyjnego trybu rozwojowego i wdrożyć go w porozumieniu z krajowym przemysłem farmaceutycznym.

CEL NR 7: SZEROKIE WŁĄCZENIE BIZNESU W PROGRAM WALKI Z KORONAWIRUSEM

PROBLEM: mimo, że biznes jest odpowiedzialny i chce brać czynny udział w opanowywaniu rozwoju pandemii, w tej chwili przedsiębiorcy nie dysponują dostępem do baz danych wykorzystywanych przez administrację publiczną.

ROZWIĄZANIE: proponujemy upublicznienie zanonimizowanych baz danych, którymi dysponują organy administracji. W ten sposób możliwe stanie się faktyczne włączenie biznesu i naukowców w proces projektowania rozwiązań ukierunkowanych na zwalczanie pandemii.

CEL NR 8: ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI BEZPIECZNEGO TRANSPORTU

PROBLEM: z uwagi na ryzyko epidemiologiczne, coraz więcej osób rezygnuje z korzystania z komunikacji miejskiej bądź stara się ograniczać obecność w środkach transportu takich jak tramwaj, autobus, czy metro. Atrakcyjną alternatywą wydaje się być jak najszybszy dostęp do usług przewozowych – niestety do tej pory brakuje rozporządzeń wykonawczych do znowelizowanej ustawy o transporcie drogowym.

ROZWIĄZANIE: apelujemy o jak najszybsze przyjęcie rozporządzeń do nowelizacji ustawy o transporcie drogowym wyrównującej zasady funkcjonowania na rynku wszystkich podmiotów z tego sektora. Nie możemy dopuścić do tego, by brak przepisów wykonawczych ograniczał dostęp do usług przewozu w tym kryzysowym czasie.

CEL NR 9: RACJONALIZACJA WYDATKÓW PAŃSTWA

PROBLEM: gwałtownie rosnące koszty medyczne, jak i nieprzewidziane wydatki pomocowe dla firm i pracowników, przy jednoczesnym spowolnieniu gospodarczym, będą wymagały nowelizacji budżetu i zaciągania dodatkowych zobowiązań państwa. Nieuchronny jest deficyt budżetowy. W przyszłości może to znacznie spowolnić proces wychodzenia z coraz bardziej prawdopodobnej recesji. W dużej mierze będzie to oczywiście zasługa perturbacji finansowych związanych z epidemią, ale nie pomagają w tym ogromne zobowiązania wcześniej zaciągnięte przez państwo. Konieczna jest racjonalizacja polityki wydatkowej.

ROZWIĄZANIE: rząd powinien zrezygnować w obecnej sytuacji z dalszych, kosztownych planów polonizacyjnych i przejmowania zagranicznych, czy polskich firm. Nawet jeżeli w najbliższym czasie pojawi się sporo takich okazji, nie powinniśmy zaciągać nowych zobowiązań. Przeciwnie, należy przeprowadzić rzetelny audyt posiadanych już przez państwo, czy państwowe fundusze zasobów i wystawić na sprzedaż, te które nie przynoszą spodziewanych korzyści, czy wręcz wymagają dofinansowania z budżetu państwa. Dotyczy to również sektora energetycznego a w szczególności kopalń. Rząd powinien natychmiast zrewidować swoją dotychczasową politykę energetyczną, tak, żeby nie narażać budżetu na dalsze straty.

CEL NR 10: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI POLITYKI SOCJALNEJ

PROBLEM: w obliczu nowych wyzwań państwa i koniecznych nowych wydatków w tym na cele pomocowe, konieczna jest ponowna rewizja polityki socjalnej i polityki płac minimalnych. Polska drastycznie zwiększając wydatki socjalne w ostatnich latach znalazła się w światowej czołówce państw jeżeli chodzi o wielkość wydatków socjalnych w relacji do siły nabywczej pieniądza. Rozbudowana siatka świadczeń będzie teraz nachodzić się z różnymi programami pomocowymi, nie tylko poważnie komplikując system, ale też czyniąc go mało wydajnym i motywacyjnym.

ROZWIĄZANIE: należy wykorzystać ten okres na zdyscyplinowanie i usystematyzowanie dotychczasowej polityki społecznej. Po przeprowadzeniu dokładnej analizy obecnego systemu świadczeń, należy rozważyć zmianę obietnic związanych z podwyżkami płacy minimalnej zaplanowanymi do 2023 roku. Zrezygnować z wypłacania w kolejnych latach 13 i 14 emerytury. Skomasować wszystkie programy wsparcia rodzin i ustalić poziom maksymalnego świadczenia. Należy dążyć do racjonalizacji polityki społecznej, chociażby po przez rezygnację z opodatkowania emerytur i znaczącego zwiększenia kwoty wolnej od podatku w miejsce jednostkowych programów jak choćby zwolnienie z podatku dochodowego osób do 26 roku życia

W tej chwili nikt nie jest w stanie przewidzieć faktycznej skali zagrożenia wynikającego dla światowego systemu gospodarczego z pandemii koronawirusa. Niemożliwe jest również określenie z jakąkolwiek pewnością kierunku dalszego rozwoju sytuacji. Niezależnie od tego, państwo powinno już w tej chwili podjąć **pilne działania ukierunkowane nie tylko na złagodzenie szoku gospodarczego, który z pewnością nas czeka, ale też przygotowanie państwa do szybkiej odbudowy po okresie zapaści** – przedstawiony pakiet działań służy temu właśnie celowi.